

Finansplan

2015-2017

Landstingsfullmäktige den 19-20 november 2014

Inledning

Landstingsfullmäktige fastställde i juni 2014 en strategisk plan med tre årsbudget för åren 2015-2017. I treårsplanen anges landstingets vision och strategiska mål för planeringsperioden. Budgeten innehåller även beslut om skattesats och ekonomiska ramar för områdena hälso- och sjukvård, kultur och regional utveckling samt politikens verksamhet.

Finansplanen är en uppdatering av de övergripande ekonomiska förhållandena samt en redovisning av nu aktuella ramar under perioden 2015-2017.

Ekonomi

Samhällsekonomin

De senaste årens konjunkturedgång har slagit mot den svenska ekonomin och den har utvecklats ryckigt. År 2013 avslutades starkt samtidigt som utvecklingen innevarande år hittills varit svagare än beräknat. Detta gör att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) skriver ner sin prognos för årets BNP-tillväxt från tidigare 3,0 procent till 2,1 procent. År 2015 bedöms BNP växa med drygt 3 procent.

Trots förbättrad tillväxt i omvärlden har den svenska exportens utveckling varit förhållandevis svag under första delen av 2014. Troligen ökar exporten under hälften av 2014. Den bedömningen görs med bakgrund av den optimism som präglar bland annat konjunkturbarometern, en allt starkare tillväxt i omvärlden och den försvagning som skett av den svenska kronan. Samma faktorer talar för att den svenska exporten kommer att växa snabbare 2015 än jämfört med 2014.

Tillväxten i den svenska ekonomin beror till stor del på inhemsk efterfrågan. Såväl hushållens konsumtionsutgifter som investeringarna har vuxit i relativt snabb takt. Sänkta skatter, låg inflation, låga räntor och växande sysselsättning medverkar till att hushållens reala inkomster ökar. SKL förutser att konsumtionsutgifterna framöver växer i snabbare takt och att nivån på sparandet efterhand reduceras. Det ger ytterligare draghjälp till tillväxten i den svenska ekonomin.

Procentuell förändring, enligt SKL:

	2013	2014	2015	2016	2017
BNP*	1,5	2,1	3,3	3,4	2,7
Sysselsättning timmar	0,4	1,2	1,3	1,4	0,8
Relativ arbetslöshet	8,0	8,0	7,4	6,8	6,6
Realt skatteunderlag	1,6	1,8	2,1	2,0	1,7
* Kalenderkorrigerad utveckling					

Landstingens ekonomi

Landstingens resultat 2014 bedöms förbättras jämfört med 2013. Föregående årsresultat påverkades både av effekten av sänkt RIPS-ränta och återbetalade premier från AFA-försäkring. Dessutom höjde flera landsting skatten inför 2014.

Landstingens prognostiserade resultat 2014 motsvarar 1,8 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Trots ett samlat resultat som är nära den nivå som

brukar räknas som god ekonomisk hushållning räknar SKL ändå med att ungefär vart femte landsting i år inte klarar av att ha en ekonomi i balans.

Nästa år räknar SKL med att kostnaderna fortsätter att öka, vilket bland annat beror på den snabba befolkningsökningen. De räknar med en något ökad medelskattesats, men ändå försämras resultaten på många håll.

Ekonomiska förutsättningar jämfört med de i strategiska planen 2015-2017

Befolkningen

I december 2013 hade Norrbotten 249 436 invånare vilket var en ökning med 799 personer under 2013. Under första halvåret ökade befolkningen med 43 personer jämfört med samma period 2013.

I de ekonomiska beräkningarna antas att befolkningen förändras enligt Sveriges Kommuner och Landstings trendframskrivning. Det innebär att i beräkningarna finns ca 800 invånare mindre 2015 - 2017 än i den strategiska planen.

Skatter, utjämning och generella statsbidrag

Skatteunderlagstillväxten i riket 2013 och 2014 beräknas fortsatt vara kring 3,5 procent årligen för att bli bättre 2015 - 2017 enligt bedömning av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Jämfört med den strategiska planen är det en liten försämring 2016 och 2017.

Statens bidrag till landstingssektorn består i allt väsentligt av kommunalekonomisk utjämning och bidraget till läkemedel.

Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar:

- inkomstutjämningsbidrag
- mellankommunal kostnadsutjämning
- strukturbidrag
- reglerings post (regleringsbidrag eller-avgift)

Regleringsavgiften påverkas av de eventuella satsningar regeringen gör samt av effekter av finansieringsprincipen mellan staten och landstingen. Om inga obundna medel tillförs landstingen innebär det att en större andel av anslaget tas i anspråk av inkomstutjämningsbidraget.

I budgetpropositionen för 2015 föreslås följande ändringar som påverkar regleringsposten enligt finansieringsprincipen och har inarbetats i denna plan:

- Bidraget ökar på grund av borttagande av sänkta arbetsgivaravgifter för unga.
- Bidraget minskar på grund av att avdragrätten för pensionssparande minskar 2015 och försvinner 2016, vilket ökar skatteintäkterna för landstinget.
- Bidraget ökas på grund av höjda grundavdrag för personer över 65 år då landstingets skatteintäkter minskar.

Regeringen aviserar en översyn av inkomstutjämningsystemet inför 2016. SKL:s bedömning är att eventuella förändringar enbart kommer att beröra Stockholms läns landsting som har en skattekraft över garantinivån. Detta är inte medtaget i prognosen från SKL.

Statsbidrag läkemedel

Statsbidrag för läkemedel regleras i särskilt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Inget avtal finns för åren 2012 till 2014 och inte heller för 2015. Statsbidraget fördelas till landstingen enligt en behovsmodell som är baserad på befolkningsstruktur och socioekonomi. Vidare finansieras läkemedelsbehandlingar för vissa sjukdomar där behoven är ojämnt fördelade mellan landstingen, delvis solidariskt mellan landstingen.

I budgetpropositionen föreslås kostnadsfria läkemedel för barn under 18 år från och med 1 juli 2015 och att läkemedelsbidraget ökas med 200 mkr år 2015 och 400 mkr år 2016. För Norrbotten betyder det 5 mkr 2015 respektive 10 mkr år 2016. Kostnaderna beräknas öka 2015 med drygt 4 mkr och 2016 med 9 mkr.

Regeringen föreslår även sänkt anslagsnivå 2015 jämfört med 2014 och bedömer sänkta läkemedelskostnader i förmånen med 1,75 procent 2015 och ytterligare 0,75 procent 2016. För Norrbotten betyder det 7 mkr 2015 och ytterligare 3 mkr i sänkt statsbidrag.

I treårsbudgeten antas att ovanstående förändringar kommer att gälla.

Särskilda statsbidrag

I budgetpropositionen föreslås ökade bidrag inom nedanstående områden:

- Professionsmiljard; höjd kvalitet i hälso- och sjukvården samt förbättra användningen av professionernas kompetens.
- Jämlik cancervård; förkorta väntetider och minska regionala skillnader
- Förbättrad förlossningsvård; fler insatser som rör barnmorskor och förlossningsvården behöver bli tillgänglig och jämlik över landet, alla tider på året.

Då det är okänt på vilka grunder dessa statsbidrag ska fördelas till landstingen samt vilka kostnader som kan uppstå har hänsyn till dessa inte tagits i denna plan.

I den strategiska planen antogs att bidrag inom kömiljarden, sjukskrivningsmiljarden samt psykiska ohälsa skulle vara kvar 2015. I budgetpropositionen föreslås att kömiljarden avslutas 2014 men bidraget för sjukskrivningsmiljard, rehabiliteringsgaranti samt psykiatri blir kvar. Landstinget bedöms få 15 mkr från kömiljarden 2014 som påverkar divisionernas resultat positivt.

Utdebitering

För att finansiera landstingets uppgifter betalar norrbottningarna landstingsskatt. Landstingets utdebitering av skatt uppgår till 10,18 per skattekrona, vilket motsvarar 10,18 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Sammanfattning

Procentuell förändring från föregående år om inte annat anges.

	2014	2015	2016	2017
Utdebitering kr/skattekrona	10,18	10,18	10,18	10,18
Skatteunderlagsutveckling i riket enligt SKL april 2014	3,4	4,7	5,3	4,9
Skatteunderlagsutveckling i riket enligt SKL okt 2014	3,5	4,8	5,1	4,8
Antal invånare 1 november året innan enligt strategiska planen 2015-2017	249 465	250 545	251 782	252 868
Antal invånare 1 november året innan	249 465	249 717	250 951	252 034

Sveriges Kommuner och Landstings prognos är underlag för bedömning av skatteintäkter och utjämning.

Skatt, utjämning och generella statsbidrag, mkr:

	Prognos	Budget		
	2014	2015	2016	2017
Landstingsskatt	5 007	5 237	5 493	5 700
Del- och slutavräkning	8	24		
Summa skatt	5 015	5 261	5 493	5 700
Inkomstutjämning	625	609	638	681
Kostnadsutjämning	303	293	304	313
Strukturbidrag	166	167	167	168
Införandebidrag	160	87	18	
Regleringsavgift	-62	-86	-122	-153
Bidrag läkemedel	607	601	603	603
Summa statsbidrag och utjämning	1 799	1 671	1 608	1 612
Summa skatt, statsbidrag och utjämning	6 814	6 932	7 101	7 312
Förändring, procent	1,5	1,7	2,4	3,0

Löne- och prisutveckling

Landstingsindex, procentuell förändring mellan åren:

	2014	2015	2016	2017
LPIK inklusive läkemedel	1,7	2,1	2,6	2,7
LPIK exklusive läkemedel	2,2	2,7	3,1	3,2

Investeringar

För planperioden 2015-2017 beräknas ram för investeringarna samt den planerade likviditetsbelastningen enligt nedan. Den relativt höga nivån jämfört med tidigare är beror främst på investeringar i Sunderby sjukhus. Vid ny- och omfattande om- och tillbyggnation där landstinget är byggherre avsätts en procent av den totala byggkostnaden till konstnärlig gestaltning.

Investeringar 2014-2017:

mkr	2014	2015	2016	2017
Ram:				
Överföring från tidigare år	172			
Investeringar, inklusive investeringar för externa hyresgäster	443	329	250	377
Investeringar, finansiella	1	1	1	1
Total ram	616	330	251	378
Planerad likviditetsbelastning	302	362	293	255

Upplåning

Landstingsstyrelsen bemyndigas att uppta långfristiga lån upp till 500 mkr under planperioden.

Divisionernas ekonomiska resultat

Divisionernas års prognoser för 2014 pekar på ett underskott på 262 mkr, vilket är 269 sämre än budget.

Landstingsstyrelsen antog i mars en reviderad ekonomisk handlingsplan för att nå en ekonomi i balans 2014. Målet var att divisionerna förbättrar sitt resultat 2014 med 100 mkr jämfört med föregående år samt ett nollresultat 2015. Landstingets hälsocentraler i vårdvalet skulle ha en ekonomi i balans 2014.

Vid prognosen per augusti bedömer divisionerna att de uppnår kostnadsreduktioner motsvarande 29 mkr och att andra kostnader ökar med 84 mkr. Prognosen för hälsocentralerna inom vårdvalet pekar på ett underskott på 21 mkr.

Ekonomisk bedömning för budgetperioden

Nedan beskrivs förändringar jämfört med Strategiska planen 2015-2017 beslutad av landstingsfullmäktige i juni 2014.

Skatt, utjämning och regleringsavgift:

- Skatteunderlaget beräknas vara högre än vad som antogs i planen, vilket ger 42 mkr högre skatteintäkter 2015 och 30 mkr högre 2016. Samtidigt minskar inkomstutjämningsbidraget då länet bedöms få en skattekraft som är högre än genomsnittet för riket.
- SCB:s uppdaterade underlag för kostnadsutjämnningen ger landstinget 2 mkr högre bidrag 2016 och 1 mkr 2017 än i planen.
- Regleringsavgiften bedöms 2015 bli 2 mkr lägre än i planen på grund av ändringar enligt finansieringsprincipen.
- Sammantaget innebär detta en negativ förändring jämfört med den strategiska planen.

Nettoförändringen avseende statsbidraget för läkemedel på 2 mkr avser dels tillskott för fria läkemedel för barn under 18 år, dels en neddragning av det totala anslaget.

Kostnaderna för pensioner beräknas totalt sett bli lägre än vad som antogs i den strategiska planen mycket beroende på att fastställda basbelopp avviker mot tidigare prognoser. Detta påverkar posten pensioner som får högre kostnader medan finansiella kostnader avseende pensioner minskar.

De finansiella intäkterna påverkas av bedömningen av ränteläget samt att landstinget betalar reverser samt garantikapital till Landstingens Ömsesidiga försäkringsbolag.

Landstingsstyrelsen tillförs ytterligare 36 mkr varav 31 mkr till hälso- och sjukvård och 5 mkr till regionalutveckling och kultur.

De ovan redovisade förändringarna ger följande ekonomiska effekter:

Mkr	2015	2016	2017
Resultat enligt strategisk plan 2015-2017	-49	-113	-165
Skatt, utjämning, regleringsavgift	-4	-21	-31
Statsbidrag läkemedel	-2		
Index	0	-4	-5
Pensioner	-27	-19	-21
Satsningar	-36	-41	-40
Finansiella intäkter	-5	-7	-10
Finansiella kostnader exklusive pensioner	1	4	5
Finansiella kostnader pensioner	32	38	29
Resultat exklusive divisionernas underskott	-90	-163	-238

Ekonomiska ramar och resultat 2015-2017

Årsprognosen per augusti 2014 för divisionerna är ett underskott på 262 mkr, vilket innebär att det inte är realistiskt att divisionerna har ett nollresultat 2015.

Alla divisioner och verksamheter ska därför ha ett resultatkrav år 2015 som innebär att intäkterna ska ökas alternativt att kostnaderna ska minskas med 130 mkr jämfört med 2014, vilket är ett spar på 1,6 procent. För 2016 bedöms besparingskravet vara 1,6 till 1,8 procent för att divisionerna ska nå ett nollresultat 2016.

Inom landstinget finns gemensamma åtgärder, både pågående och nya, som på sikt ger möjlighet för divisionerna att effektivisera. Exempel på detta är en nystartad bemanningsenhet med länsuppdrag för korttidsrekrytering, projektet vårdnäraservice som innebär förändringar i vårdens arbetsuppgifter samt det nya patienthotellet som ska hjälpa till att minska överbeläggningar. Inom upphandling och avtal har tre parametrar identifierats som viktiga för att kunna realisera besparingar och långsiktigt arbeta kostnadseffektivt med inköp; konkurrensutsättning, beställning från avtal samt uppföljning av avtal. Andra exempel på aktuella områden är effektiva vårdprocesser, samordning av ägande av utrustning, transporter samt avgifter.

Osäkerhetsfaktorer

Nedanstående faktorer är inte medräknade i budgeten då riksdagen ännu inte beslutat om förslagen och det är okänt på vilka grunder de nya särskilda statsbidragen ska fördelas till landstingen:

- Förändrade regler för arbetsgivaravgifter för unga kompenseras delvis via regleringsposten. Men landstingets kostnader påverkas negativt avseende unga med 7 mkr 2015 och ytterligare 7 mkr år 2016. Förändringarna avseende de äldre över 65 år innebär ökade kostnader för landstinget 2015 på 4 mkr.
- Ett nytt läkemedel för behandling av Hepatit C har kommit och för Norrbottens del bedöms kostnaden 2015-2017 bli 136 mkr, för att därefter plana ut, eftersom behandlingen är botande. Det är fortfarande okänt vilka rabatter som ska gälla, vilka kostnader som minskas på grund av behandlingen samt om dessa kostnader ska finansieras enligt finansieringsprincipen med staten.
- Nya särskilda statsbidragen som finns i budgetpropositionen.

Resultat 2015-2017:

Mkr	2015	2016	2017
Resultat exklusive divisionernas underskott	-90	-163	-238
Divisionernas underskott 2014/2015/2016	-262	-137	0
Spar 1,6 procent	130	137	
Resultat inklusive divisionernas underskott	-222	-163	-238
Ej definierade åtgärder	222	303	378
Resultatmål	0	140	140

Detta innebär att resultatet 2015 inklusive divisionernas underskott är ett underskott på 222 mkr, vilket innebär att ytterligare åtgärder på 222 mkr behövs 2015 för att nå en ekonomi i balans.

Landstinget behöver långsiktigt ett resultat på två procent av skatt, utjämning och generella statsbidrag för att garantera att nästkommande generation inte behöver att ut högre skatt för att få samma service som idag samt behålla en god likviditet.

Resultatbudget, finansieringsbudget samt balansbudget framgår av bilaga 1

Med utgångspunkt från det som anges i treårsbudgeten i den strategiska planen 2015-2017 samt denna finansplan fördelas ramarna till hälso- och sjukvård, regional utveckling och kultur samt politisk verksamhet i enlighet med bilaga 1.

Vid fördelning av ramarna till verksamheten ska följande beaktas:

- Hälso- och sjukvården tillförs 48 mkr varav i den strategiska planen 17 mkr och i denna plan ytterligare 31 mkr.
 - I beställningarna 2015 av hälso- och sjukvård ska ersättning för benskrötmottagning, trafikmedicinsk verksamhet, akutläkare, patologi, Skandionklinik, patientrörlighet, moms sjuktransporter samt höjd ersättning för regionsjukvård enligt det nya avtalet samt ersättning för kostnadsfria läkemedel till barn under 18 år ingå.
 - Anslaget för vårdvalsverksamheten ska förändras med befolkningen. Ingen neddragning av ersättningen i vårdvalet ska ske förutom där förändring av kostnadsansvar sker.
- Ersättningen per barn och år i Vårdval barn- och ungdomsvård är 1 350 kr år 2015, vilket är oförändrat jämfört med 2014.
- Kultur, kollektivtrafik och näringspolitik tillförs 14 mkr år 2015 varav i den strategiska planen 9 mkr och i denna plan ytterligare 5 mkr.

Uppdrag till styrelsen

För att verksamheterna ska nå en ekonomi i balans ska landstingsstyrelsen identifiera och genomföra åtgärder för intäktsökning och kostnadsreduktion inom nedanstående områden:

- Rationalisering och effektivisering
- Riktade åtgärder
- Prioritering bland nyinvesteringar
- Genomförande av strukturella åtgärder
- Prioritering bland nya och planerade verksamheter
- Översyn av avgifter och principer för hjälpmedel

Dessa områden ska löpande avrapporteras.

Styrelsen ska till landstingsfullmäktige under första halvåret 2015 återkomma med åtgärder för hur landstinget ska nå fullmäktiges resultatmål.

Ekonomi i balans

Landstinget ska enligt kommunallagen ha en ekonomi i balans, d v s intäkterna ska överstiga kostnaderna. Uppkommet underskott ska regleras senast tredje året efter det att underskottet uppkommit. Om det finns synnerliga skäl kan fullmäktige besluta att sådan reglering inte ska göras.

Kommunallagens balanskrav är uppfyllt till och med 2013. I årsprognosen per augusti bedöms det justerade resultatet bli ett underskott på 18 mkr som ska återställas senast 2017.

Avstämning mot kommunallagens balanskrav, mkr

	Utfall 2013	Prognos 2014
Ingående resultat	-	-
Resultat enligt resultaträkningen	-117	-18
Avgår samtliga realisationsvinster	-9	
Synnerliga skäl, sänkt ränta på pensionsskuld	241	
Synnerliga skäl, omstruktureringskostnader		
Utgående justerat resultat	115	-18

Bilaga 1

Resultatbudget/prognos

Mkr	Prognos	Budget		
	2014	2015	2016	2017
Verksamhetens intäkter	1 103	1 050	1 067	1 076
Verksamhetens kostnader	-7 804	-7 840	-8 064	-8 324
Avskrivning	-236	-250	-263	-268
Verksamhetens nettokostnad	-6 937	-7 040	-7 260	-7 516
Skatteintäkter	5 025	5 261	5 493	5 700
Generella statsbidrag och utjämning	1 799	1 671	1 608	1 612
Resultat före finansiella poster	-113	-108	-159	-204
Finansiella intäkter	126	60	59	55
Finansiella kostnader	-31	-42	-63	-89
Årets resultat exklusive divisionernas underskott	-18	-90	-163	-238
Divisionernas underskott		-132		
Ej definierade åtgärder		222	303	378
Resultat	-18	0	140	140

Finansieringsbudget

Finansieringsbudget med prognos 2014 samt budget 2015-2017. Hänsyn är inte taget till behov av ytterligare åtgärder för en ekonomi i balans.

Mkr	Prognos	Budget		
	2014	2015	2016	2017
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	-18	-90	-163	-238
Bedömt resultat 2014-2015 divisioner	(-262)	-132		
Justering för:				
- Avskrivningar	236	250	263	268
- Gjorda avsättningar och långfristiga skulder	178	198	229	279
- lanspråkta avsättningar/långfristiga skulder	-41	-214	-57	-65
- Pensionsfond (Kortfristiga placeringar)	-501	-45	-45	-45
- Ökn/minskn kortfristiga fordringar/skulder	68	-29	18	24
Verksamhetsnetto	-78	-62	245	223
Investeringar				
Finansiella anläggningstillgångar		-31		
Materiella anläggningstillgångar	-302	-362	-293	-255
Investeringsnetto	-302	-393	-293	-255
Ökn/minsk långfristiga fordringar	1	1	1	1
Förändring likvida medel	-379	-454	-47	-31
Likvida medel vid årets början	2 203	1 824	1 370	1 323
Likvida medel vid årets slut	1 824	1 370	1 323	1 292

Balansbudget

Balansbudget med prognos 2014 samt budget 2015-2017. Hänsyn är inte taget till behov av ytterligare åtgärder för en ekonomi i balans.

Mkr	Prognos	Budget		
	2014	2015	2016	2017
Tillgångar				
Anläggningstillgångar	2 034	2 311	2 340	2 326
Omsättningstillgångar	4 208	3 829	3 808	3 797
Summa tillgångar	6 242	6 140	6 148	6 123
Skulder och eget kapital				
Eget kapital	2 441	2 423	2 201	2 038
Årets resultat	-18	-222	-163	-238
Avsättningar	2 217	2 370	2 546	2 764
Långfristiga skulder	205	37	32	27
Kortfristiga skulder	1 532	1 532	1 532	1 532
Summa skulder och eget kapital	6 377	6 140	6 148	6 123
Soliditet enligt blandmodellen, procent	38	36	33	29

Investeringar

Mkr	2014	2015	2016	2017
Ram:				
Överföring från tidigare år	172			
Investeringar, inklusive investeringar för externa hyrsegäster	443	329	250	377
Investeringar, finansiella	1			
Total ram	616	329	250	377
Planerad likviditetsbelastning	302	362	293	255

Landstingsbidrag

Mkr	Budget		
	2015	2016	2017
Hälsa- och sjukvård	6 680,6	6 891,4	7 130,6
Kultur och regional utveckling	315,6	324,5	339,1
Politisk verksamhet	44,4	44,5	46,0
Summa	7 040,6	7 260,4	7 515,7

Hälso- och sjukvård

Mkr	Budget		
	2015	2016	2017
Hälso- och sjukvård			
Anslag året innan	6 448,2	6 680,6	6 891,4
Prisuppräknig	184,6	205,8	243,9
Förändringar	47,8	5,0	-4,7
- Osteoporos, trafikmedicin, regionvård, akuttäkare, patologi, skandionklinik, patientörlichkeit mm			
Landstingsbidrag	6 680,6	6 891,4	7 130,6

Kultur och regional utveckling

Mkr	Budget		
	2015	2016	2017
Kultur och regional utveckling			
Anslag året innan	296,3	315,6	324,5
Prisuppräknig	5,8	9,8	11,4
Förändringar	13,5	-0,9	3,2
- Kultur, kollektivtrafik, näringspolitik			
Landstingsbidrag	315,6	324,5	339,1

Politisk verksamhet

Mkr	Budget		
	2015	2016	2017
Politisk verksamhet			
Anslag året innan	44,3	44,4	44,5
Prisuppräknig	0,5	0,7	1,5
Omkostnadsram oppositionsråd hela mandatperioden	0,6	-0,6	
Politikerakademi	-1,0		
Landstingsbidrag	44,4	44,5	46,0